

Vit unna fiskimonnum skattalætta – men við treytum:

Teir sjómenn sum eru ringast fyrri mugu fáa största skattalættan

– Hetta er ótrúliga óráttvíst. Og skal uppskotið til fiskimenn brúkast til útgangsstöði, fara vit at seta triggjar treytir, sum fara at gera tað ráttvísari. Fjórdá treytin verður, at tey lág-løntu á landið eisini fáa ein skattalætta

ÁKI BERTHOLDSEN

Javnaðarflokkurin fer ikki úttan víðari at taka undir við uppskotinum um skattalætta til fiskimenn.

– Men skal uppskotið brúkast sum eitt útgangsstöði, fara vit at seta fram fleiri treytir.

Jóannes Eidesgaard, formaður Javnaðarflokksins sigur, at flokkurin hevur mangar vísir í verk, at hann unnar fiskimonnum so góð kor sum møguligt.

Men hann er kortini sera ivasamur at veita fiskimonnum skattalætta eftir uppskotinum hjá landsstýrinum.

– Fyri tað fyrsta er uppskotið ótrúliga óráttvíst í móti teimum fiskimonnum, sum forvinnarar, og so stótt hava mest brúk fyri skattalættanum.

– Og harafturat fara vit at krevja, at lág-lønabólkarin á landi verða tiknir upp.

Tá ið málið um skattalætta til fiskimenn var til viðgerðar í tinginum mána-dagin segði Jóannes Eidesgaard, at hetta var ein nýggi, og ikki vandaleys, kós í skattapolitikkinum.

– Í hesum føri er ikki ætlanin at lata skattalætta eftir føroysku figgarorkuni, men eftir figgarorkuni hjá okkara grannalondum og tað er skeið, segði Jóannes Eidesgaard.

– Serliga vandamikil er hetta um grannin er figgar-arluga sterkur, og um tann bólkur, tað snýr seg um, hevur ein annan týðning í grannalondum, enn hann hevur hjá okkum.

– Noreg er eitt av heimsins ríkastu londum. Og fisk-

– Tað kundi verið eitt hugskot, at fiskimenn lótu ein part av skattalættanum fara í ein pensjónsgrunn, so tað ikki fer til forbrúk. Ti hvat pensjón viðvíkur, eru fiskimenn heilt illa fyrri, serstakliga tí at teir nýðast mangan at fara í land í hampiliga góðum árum, sigur Jóannes Eidesgaard

ivinnan í Noregi hevur ikki nær og náminn tann týðning fyrri norska samfelagið, sum okkara fiskivinna hevur fyrri tað føroyska.

– Harnæst er fiskivinnan í Noregi bara ein trupulleiki í einum ávisum parti í Noregi, nevniliga Nordurnoregi.

– Annars frættist úr Noregi, at nýggja miðstjórnin ætlar at taka serliga fiskimannaskattin av, legði Jóannes Eidesgaard afturat.

Hann segði, at teir føroyingar, sum vóru farnir til Noregs vóru farnir av tveimum orsökum.

– Summir eru farnir av tí at teir ikki finga kans við føroyska eru skipum. Men serliga eru teir farnir av tí at teir verða nógv lagaligari skattaðir í Noregi, og tí fáa teir meiri burturúr.

Hann roknaði ikki við, at tann seinni bólkurin fæst heimaftur fyrri tað um hetta uppskotið verður samtykt, tí fiskimenn í Noregi fáa framvegis at verða nógv lagaligari skattaðir.

Tað verður eitt upptak Jóannes Eidesgaard ávaraði eisini samgonguna um, at tað fór at enda galið, hildu tey ikki uppat at gjara út og at yvirbjóða hvønn annan fyrri at fiska atkvøður.

– Anfinn Kallsberg heldur, at tað, sum fiskimenn fáa í skattalætta, fer til forbrúk

og tað fer at geva landskassanum meiri inntøkur í mv.

– Hetta sigur hann ímóti handilsjavnin verna so skjótt, at tað verður ikki longi til tað verður undirskot á honum.

– Tí átti Anfinn Kallsberg heldur at hava eitt vakið eyga við forbrúkinum.

– Tað er lógið at hugsa sær, at í Danmark hevur akkurat verið hart, politiskt stríð um at tálma nýtsluna.

Men í Føroyum verður ikki latið um vón.

Hann vísti á, at ætlaði skattalættin fer at kosta landskassanum 28 miljónir, og hann spurdi figgaráráðharran, hvussu hann hevði hugsað sær, at landskassin skuldi sleppa burturúr tí.

– Vit hava bundið okkum til at hava yvirskot á figgarlógini í 1998. Og soleiðis, sum landið nú liggur, restar nógv í, enn tá á pappírnum.

– Og tá havi eg ikki tíkið ilógur í undirsjóvartunnil við, segði Jóannes Eidesgaard.

Hann minti eisini á, at samstundis, sum vit tosa um skattalætta og undirsjóvartunnil, er stór kreppa í heilsuverkinum. Tey gomlu fáa ikki neyðugu røktina og tey sálárliga verki verða ríkin á dyr.

Jóannes Eidesgaard segði, at tað er eitt stórt vónbrot hjá nógvum at síggja,

hvussu ótrúliga lint, landsstýrið hevur verið, síðani fólkalokkurin kom upp.

– Stutt sagt hevur figgarpolitikkurin ikki verið annað enn ein endaleysur streymur av útgjaringum.

– Og nú tykist sum um tingmennirnir eisini eru farin uppí eina kapping um at yvirbjóða hvønn annan.

– Eitt er í hvussu so er greitt: Hvør tað enn verður, sum tekur yvir í Tinganesi aftaná hetta stýrið, koma tey undir eitt figgarligt upptak av eini aðrari verð. Tí sum nú er, rennur línan bara út, segði Jóannes Eidesgaard.

Eykabyrða uppá 14 miljónir

Hann nevndi eisini truplu støðuna, kommunurnar koma í.

– Hvussu hevur landsstýrið hugsað sær, at kommunurnar, og serliga teir við 23% í kommunuskatti, skulu klára eykabyrðuna uppá 14 miljónir, sum tær missa um fiskimenn fáa skattalættan.

Harafturat hava tær fingið eina eykabyrðu uppá fimm miljónirnar, av tí at teirra partur av barnaansingini er dyrkaður.

– Kommunurnar hava akkurat lagt figgarætlanina fyrri komandi ár, og ásett skattaprosentið. So tað fer at tálta í hjá nógvum kommunum.

– Tað skal vera lógið um landsstýrismaðurin í figgarárum og landsstýrismaðurin í kommunumálum yvirhøvur tosa saman. Og gera teir tað, er stóðan uppáttur lógin.

Jóannes Eidesgaard sigur, at tað er sum um vit eru farin frá at hava eitt landsstýrið, sum tók avgerðir í felag, til at hava seks ella sjeve sjálvstøðug landsstýri, har ið hvør ikki veit av øðrum.

– Tað var so ikki ætlanin við nýggju stýrisskipanarlógini, skoytti hann upp.

Óráttvíst skattalætti

Tað, sum Jóannes Eidesgaard serliga hevur ímóti hesum uppskotinum um skattalætta, er, at tað er sera óráttvíst.

Eftir uppskotinum, verða fiskimenn skattaðir av 85% av inntøkuni.

Tvs, at ein sum forvinnur 100.000 krónur verður skattaður av 85.000 krónum Ein, sum forvinnur eina miljón, verður bara skattaður av 850.000, og tann, sum forvinnur tveir miljónir, verður bara skattaður av 1,7 miljón, tvs, at hann fær 300.000 krónur óskerðar í lúmmum.

– Júst hetta er sera óráttvíst, og vit kunnu als ikki taka undir við einum slíkum uppskoti, úttan at seta eitt hámark á.

– Tað er eisini ein stórir bági í uppskotinum, at teir, sum fáa partar av inntøkuni úr lönjavnargrunninum verða við skerdan lú, tí inntøkur frá lönjavnargrunninum eru ikki umfatadar av skattalættanum.

Somuleiðis fyllist Jóannes Eidesgaard segði, at eisini útróðrarlótin er fyrri skerdan lú í hesum sambandi.

– At teirra inntøkurtygd samstundis verður munandi skerd, styrkir tann varhuga, vit hava av, at landsstýrið ætlar heilt at halda útróðrarlótan úttanfyri.

Seta kilar ímillum

Jóannes Eidesgaard segði, at enn einaferð hevur tað eydnast fólkalokkurin at seta kilar ímillum ymsar samfelagsbólkar.

– Í hesum føri hevur tað eydnast teimum at seta verkafólk upp ímóti fiskimonnum.

– Hetta er ein ótrúliga ódámiligur, politiskur arbeiðsháttur.

At so fiskimálaráðharrin samstundis höttir við seta tiltøk í verk ímóti teimum feløgum, sum ætla sær at mótmæla, ger bara støðuna enn verri.

Krevja hýrurnar niður

Jóannes Eidesgaard ávaraði eisini fiskimenn um, at hesin skattalættin fer neyvan at verða ókeypis.

Hann minti á kongstanka fólkalokksins um at seta lönirnar niður.

– Beint nú er tosið um lönarmíðurskúð ikki so nógv frammi.

– Men eingin skal ivast eina løtu í, at ætlanin at seta lönirnar niður er ikki slept.

Hetta er dulda endamálið fólkalokksins, sum hann fer at draga fram, tá ið skatta-

lættin er samtyktur.

– Tá skulu manningarfeløgini vita, at reiðararnir fara at krevja, at hýrurnar verða settar niður.

– Møguliga fer fiskimannafelagið at klára frí-sak, men yvirmannafeløgini klára tað neyvan.

Vit seta fyra treytir

Jóannes Eidesgaard sigur, at skal uppskotið hjá landsstýrinum brúkast sum útgangsstöði fer Javnaðarflokkurin at seta ymsar treytir:

1: Loft, ella hámark skal setast á, so at inntøkur yvir eitt ávíst krónutal, fáa ikki skattalætta.

2: Skattalættin skal eisini fegna um inntøkur frá lönjavnargrunninum so at tær lágu inntøkurnar hjá fiskimonnum, og serliga hjá útróðrarmonnum, fáa ágóðan.

3: Skattalættin skal verða progressivur, so at tær lágu inntøkurnar fáa størsta lættan, men at lættin minskar so liðandi, til hann at enda heilt fellur burtur, tá ið komið er uppundir hámarkið.

4: Tey skattligu viðurskiftini hjá teimum lág-løntu, tímaløntu á landi skulu takast við. Tað ber snøgt sagt ikki til, at ein bólkur í samfelagnum skal fáa skattalætta, sum mangan er hægri, enn øll lönarinntøkan hjá teimum, sum arbeiða á landi.

– Hetta má takast við. Alt annað er ósmiligt. Ti hesi hava hóast alt verið her ól kreppuárin, við teimum óhepnun avleiðingum, tað annars hevur havt.

Eitt sindur av skattalættanum til pensjón

At kom Jóannes Eidesgaard við einum uppskoti, um hann bað fiskimenn hugsa um.

Hann vísti á, at tá ið tað kemur til pensjónsviðurskifti eru fiskimenn serstakliga illa fyrri, serliga tí tað mangan er neyðugt at gevast í hampiliga góðum árum.

Tí kundi tað verið vert at umhuga, serliga hjá fiskimannafelagnum, og hinum manningarfeløgum, um tað ikki var eitt hugskot at sett ein part av skattalættanum í ein pensjónsgrunn, so tað ikki fór til forbrúk, men til eina pensjón.

Hann heldur, at politiskt átti hetta hugskot at fingið nakrar tankar, hóast talan var um eitt fakfelagsmál.

Annars mælti hann eisini til at brúkt Ísland og Danmark sum fyrimynd.

– Tað kundi verið gjørt við at latið fiskimonnum eitt fast gjald fyrri hvønn mynsturadag.

Fáa ikki tíð

Annars fyllist hann á, at tingmenn fáa so lítil tíð at viðgera málið so nágreiniliga, sum tað hevur uppi-borið.

– Tað ringasta, sum kann henda, er at samgongan fer at trumfa málið óviðgjørt iðgjøgnum tingið. Tí tað verður neyðugt hjá øðrum at koma afturum aftur, sigur Jóannes Eidesgaard.